

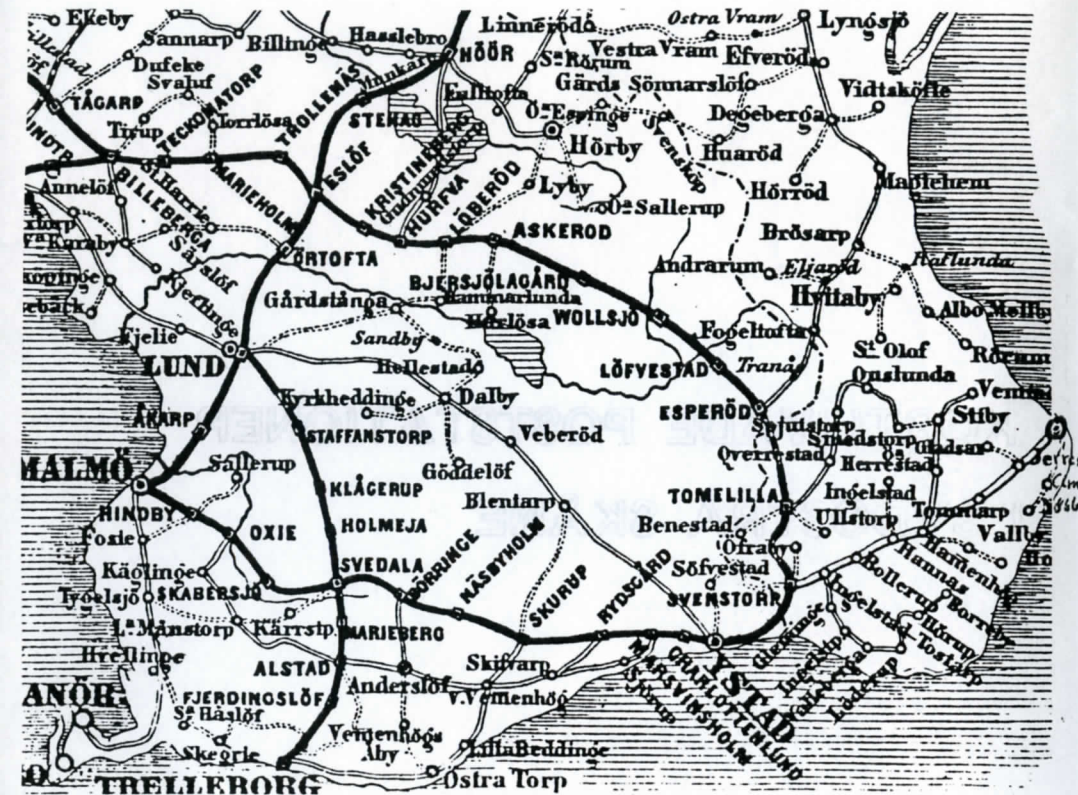
Lutense lista å utbetalde afstörningar till nyutvalda Stationsförstärkare

Månad	dag	Stations och	Personens namn	Belopp	Postens
April	1	Söderup	Skolans O. Carlsson	15	O. Carlsson
"	"	Nadsar	Kronofjerdingsman A. Ravnqvist	12 50	A. Ravnqvist
"	"	Östra Åkerstad	Skolans Nephthi Backe	20	Nephthi Backe
"	"	Wimmerlöf	Skolans P. Ervardsen	12 50	P. Ervardsen
"	"	Stiby	Kronofjerdingsman P. Hultqvist	20	P. Hultqvist
"	"	Wauby	Skolans J. Nilsson	15	J. Nilsson
"	"	Kofby	Skolans H. Åranderström	12 50	H. Åranderström
"	"	Angelsta	Skolans A. Andersson	12 50	A. Andersson
"	"	Guerrsta	Skolans H. Hasselgren	12 50	H. Hasselgren
"	"	Glemmånge	Skolans J. Petersson	20	J. Petersson
"	"	Ängelstorp	Skolans H. Lindberg	15	H. Lindberg
"	"	Walleberga	Skolans E. Carlsson	15	E. Carlsson
"	"	Hörup	Skolans Lars Jönsson	15	Lars Jönsson
"	"	Borby	Skolans J. G. Hallgren	12 50	J. G. Hallgren
"	"	Ävraby	Skolans H. Hallgren	12 50	H. Hallgren
"	"	Jernstad	Skolans P. Hultqvist	25	P. Hultqvist
"	"	Tammarp	Skolans Erik Persson	20	Erik Persson
"	"	Skummenhöj	Skolans A. Herrlin	50	A. Herrlin
"	"	Bollerup	Skolans O. Holmberg	25	O. Holmberg
"	"	Ängelstorp	Skolans J. Schultze	30	J. Schultze
"	"	Hannat	Skolans A. Andersson	20	A. Andersson
"	"	Embris	Skolans P. O. Lofstedt	15	P. O. Lofstedt
"	"	Nöbbelöf	Skolans P. O. Lofstedt	12 50	P. O. Lofstedt
Summa				120 00	

Embrishamns Post Exped. den 1 April 1874
Henri Eijensparre

KORTLIVADE POSTSTATIONER
I SYDÖSTRA SKÅNE

Erik Lindgren

I 1875 års postkarta ligger poststationerna tätt, framför allt i sydöstra Skåne. Många av dem fanns bara under något mer än fem år.

I n n e h å l l

	sid		sid
Benestad	7	Nöbbelöv	18
Bollerup	8	Qverrestad	19
Cimbris	10	Stiby	19
Gladsax	11	Ullstorp	20
Hannas	12	Wallby	21
Hofby	13	Walleberga	22
Ingelstad	15	Öfraby	23
Ingelstad Tostarp	17	Östra Herrestad	23
Ingelstorp	17		

Det är känt, inte minst för ortstämpelsamlare filatelisterna att många av de cirka 600 poststationer som inrättades med 1874 års ingång blev kortlivade. Det gäller också åtskilliga av dem som inrättades under det närmast följande året. Indragningen efter kort tid hade flera orsaker. De mest kända orsakerna är sparsamhetscirkuläret i september 1875 samt införandet av lantbrevbäring med början 1878.

I sydöstra Skåne kan man notera en koncentration av indragningar den 31 mars 1879 i samband med att lantbrevbäring introducerades i Kristianstads län. Några poststationer drogs in ännu tidigare utan att bli ersatta med annan service än en lösväska. Med detta häfte är det min avsikt att redovisa något av historien för de poststationer i området närmast Simrishamn och Ystad som tillkom år 1874 och fick en relativt kort verksamhetsperiod. Jag har valt att ordna dem alfabetiskt.

Några kortlivade poststationer på andra håll i vårt land redovisas i boken Humlegubbar, t ex Bästhult, Wallstorp, Hingstorp, Hejnum, Bengtstorp, Lis, Marbäck, Bälaryd, Aspö och Lövsjö.

Många poststationer under postkontoret i Simrishamn

På olika sätt kan man få en uppfattning om vilka poststationer som kan räknas till den här avsedda kategorien. En blick på avlöningslistan vid postkontoret i Simrishamn i april 1874 visar att följande 23 poststationer avlöndes därifrån (här återgivna med den stavning som postmästare Henric Liljensparre använde): Bollerup, Borrby, Cimbris, Gladsax, Glemminge, Hammenhög, Hannas, Hofby, Hörup, Ingelsta, Ingelsta Tostarp, Ingelstorp, Jerrestad, Löderup, Nöbbelöv, Querresta, Stiby, Tommarp, Wallby, Walleberga, Wimmerlöv, Öfraby samt Östra Herrestad,

Namnsteckningarna, om än svårlästa i några fall, ger oss uppgift om vilka som varit i tjänst som föreståndare under första kvartalet 1874. Detta kan också bekräftas genom studier i personaluppgifter som förvaras vid Postens centralarkiv.

Denna samlade avlöningslista med namnteckningarna torde vara ett unikum och förmodas ha tillkommit genom att postmästare Liljensparre valde att besöka sina föreståndare i samband med den första avlöningsutbetalningen bland annat för att lära känna dem och få tillfälle att undervisa dem i postgöromål.

Verksamhetstiden för här omnämnda poststationer som inte längre finns kvar eller som finns kvar men varit indragna under en period blev för:

Bollerup	1874-01-01--1879-03-31;	1915-02-01--1960-12-31
Cimbris	1874-01-01--1879-03-31	
Gladsax	1874-01-01--1879-03-31;	1947-05-01--1966-05-31
Glemminge	1874-01-01--1894-10-01	
Hannas	1874-01-01--1882-12-31	
Hofby	1874-01-01--1879-03-31	
Hörup	1874-01-01--1894-10-07	
Ingelstad	1874-01-01--1879-03-31	
Ingelstads		
Tostarp	1874-01-01--1879-03-31	
Ingelstorp	1874-01-01--1879-03-31	
Järrestad	1874-01-01--1879-03-31;	1883-01-01--1966-05-31
Löderup	1874-01-01--1879-03-31;	1880-08-01--
Nöbbelev	1874-01-01--1879-03-31	
Qverrestad	1874-01-01--1879-03-31	
Stiby	1874-01-01--1882-12-31	
Tommarp	1874-01-01--1879-03-31;	1879-05-01--
Wallby	1874-01-01--1879-03-31	
Walleberga	1874-01-01--1879-03-31	
Wemmerlöv	1874-01-01--1902-06-14	
Öfraby	1874-01-01--1879-03-31	
Östra		
Herrestad	1874-01-01--1879-03-31	

En snabb blick avslöjar genast att de flesta nya poststationerna inom Liljensparres förvaltningsområde blev indragna tidigt. Detta gäller även många andra poststationer i Kristianstads län, där totalt 39 poststationer drogs in den 31 mars 1879. Även två poststationer utanför Simrishamns förvaltningsområde berörs i det följande (Benestad och Ullstorp, lydande under Ystad).

Kronobrevbäringen upphör som särskild organisation

Förberedelserna inför riksdagsbeslutet i december 1873 om att ansvaret för kronobrevbäringen skulle överföras på postverket speglas i många brev. Ett preliminärt förslag, som följdes nära nog till punkt och pricka, redovisades av poststyrelsen i ett brev den 30 oktober 1873 till landshövdingen i Kristianstad "om åtgärder med avseende på kronobrevbäringens bestridande genom postverket". Brevet omfattar 23 konceptsidor i centralarkivets registratur och redovisar tänkta förändringar häradsvis. För Ingelstads och Järrestads härader lämnar brevet uppgift om vilka nya postföringslinjer som erfordrades och vid vilka platser man avsåg att inrätta poststationer. För att kunna sätta "skutan i sjön" utbad sig poststyrelsen viss medverkan från landskansliet och begärde bland annat

"att styrelsen kunde få motse uppgift å avståndet från Cimbrishamn till Järrestads kyrka, därifrån till Vranarp, därifrån till Hamnehögs gästgivaregård, därifrån till Hannas kyrka, därifrån till Bollerups kyrka, därifrån till Tostarps kyrka och därifrån till Svenstorp".

Mellan Simrishamn och Svenstorp fanns redan en direkt diligensförbindelse. Uppgifterna om avstånden mellan de angivna olika orterna ansåg sig poststyrelsen behöva för beräkning av skälig ersättning till de postförare med vilka man skulle upprätta kontrakt. Poststyrelsen begärde också att landskansliet skulle föreslå "tjänliga personer såsom föreståndare för de poststationer, som inom dessa härader böra inrättas, ävensom de arvodesbelopp som må bära för var station bestämmas".

Den stora arbetsanhopningen för poststyrelsen och chefer vid förvaltningspostkontoren förutsågs och speglas bl a i följande utdrag ur poststyrelsens brev:

"Huru önskligt och nödigt det än är att dessa postgångar, liksom även poststationerna i samma härader, kunna öppnas vid nästkommande januari månads början, kan dock det fall möjligen inträffa, att alla de åtgärder, som av denna skrivelse föranledas, icke hinna vidtagas, samt resultatet därav Styrelsen delgivas så tidigt, att denna angelägenhet kan härstädas under december månad, då även andra likartade postregleringar till behandling sammanträffa, bli behörigen genomförda. För sådan händelse anser sig Styrelsen böra anhålla att med uppsägning av brevbringningskontrakterna må anstå."

Med detta avsågs de kontrakt som fanns tecknade mellan landskansliet och de personer som bestred kronobrevbäringen. Man räknade med att några kronobrevbärare skulle behöva vara i tjänst även en tid efter 1874 års ingång. Så blev det också på vissa håll och i tämligen stor utsträckning i vissa delar av Malmöhus län. Om kronobrevbäringens organisation generellt har jag bl a berättat i boken "Kongaposten".

I det följande berättar jag inte bara om tiden mellan 1874 och 1879 utan i de fall som är exempel på att ett par av de indragna poststationerna blivit återinrättade efter kortare eller längre tid, gör jag en sammanfattning även av deras andra period. Det gäller Bollerup och Gladsax.

*Åf förkommunledning
 får jag härmed ömj. anhöra om
 upplysning huruvida denna
 station är skyldig att utge
 ankommande paket i Tomelilla
 innan de hit anländ; och bör
 idå Tomelilla sända paket på
 samma gång som notation drom?
 Benestad den 26 September 1874.
 Larsson*

Illustration till motstående sida. Brevet, ställt till postmästaren i Ystad, speglar svårigheter på grund av begränsade befogenheter för poststationer av lägsta klassen. Det var ovanligt att poststationsföreståndarna använde datumstämpeln vid datering av brev.

Benestad

Skolläraren Peter Larsson blev föreståndare för poststationen i Benestad, när den öppnades med 1874 års ingång. Med sitt årsarvode på 100 kr var han inte nöjd och begärde i ett brev till poststyrelsen den 22 juli 1874 att få det höjt till 150 kr. Hans chef, postmästare Berndt Nilsson i Ystad tillstyrkte ansökan men poststyrelsen fann att omställningen varit liten och förklarade när ärendet avgjordes den 24 augusti 1874 att Larsson "torde åtnöjas med 100 kronor".

Det gjorde han också men hans brev den 7 april 1876 hade ett annat och mera ovanligt budskap, även om jag stött på motsvarande på en annan skånsk poststation:

"Mitt skolråd ser med avundsamma blickar att jag, jämte min skollärarebefattning, är föreståndare för poststationen härstädes, oaktat jag lika litet försummar mina åligganden i ena som andra avseendet. För att dock undvika trakasserier ifrån det hållet vågar jag ödmjukast anhålla det täcktes Kungl. Generalpoststyrelsen att på längre eller kortare tid, på eget eller mitt ansvar, förordna min hustru Ingrid Larsson att i mitt ställe förestå poststationen i Benestad."

Poststyrelsen svarade helt kort den 15 april att ansökan inte kunde bifallas. På den tiden var gift kvinna inte myndig och som poststationsföreståndare fick omyndiga personer inte anlitas. De antydda trakasserier blev antagligen besvärande för Larsson. Den 23 december 1876 skrev han att han numera bodde på annan ort och var förhindrad att förestå poststationen. Han sade upp sitt kontrakt och föreslog lantbrukare M Ahlgren till sin efterträdare. Denne hade vikarierat för Larsson sedan början av november.

Postinspektör Karl Westman i Malmö hemställde till poststyrelsen "att - då antagligt är att denna obetydliga poststation må kunna genom lantbrevbäring ersättas - poststationsföreståndarebefattningen måtte blott t v uppdragas åt lantbrukare M Ahlgren".

Så blev det också. Vid förberedelserna för införande av lantbrevbäring skrev poststyrelsen den 30 juli 1878 till postmästaren i Kristianstad att med indragning av poststationen skulle en lantbrevbärare gå mellan Tomelilla och Benestad fram och åter onsdagar och lördagar. Post skulle utväxlas "inom Benestads socken med sockenombudet, skolläraren J W Paradis, boende invid vägen".

Beslut om att den nye skolläraren på så sätt skulle vara den förmedlande länken mellan sockenbor och lantbrevbäraren hade fattats vid kommunalstämman den 23 mars 1878. Den nya organisationen började med april månads ingång 1879. Magnus Stenberg i Tomelilla som hade haft kontrakt om gångpost mellan Tomelilla och Ullstorp samt Tomelilla och Benestad fick detta uppsagt. Som lantbrevbärare anställdes skraddaren Eric Andersson i Selshög. Lantbrukare Ahlgren hade inte något formellt kontrakt i egenskap av vikarie men måste skriva under en handling som bevis på att hans befattning upphörde med mars månads utgång 1879.

Bollerup

Med 100 kr i årsarvode antogs skolläraren A Holmberg till föreståndare för poststationen i Bollerup med 1874 års ingång. När frågan om indragning av olönsamma poststationer fördes på tal i ett cirkulär från poststyrelsen i september 1875, redovisade Holmberg att han sålt frimärken under 1874 för kr 19:94 och under 1875 för kr 39:17. Med poststationens indragning fick emellertid anstå till dess att lantbrevbäring anordnades. I förslaget från poststyrelsen till landshövdingen den 5 februari 1878 redovisades ändringen på följande sätt:

"Jämte det att diligensturerna inskränkes från 7 till 5 i var vecka å linjen Simrishamn - Svenstorp, 3 mil, anordnas i stället två lantbrevbärarelinjer, den ena mellan Simrishamn och Hammenhög, 1,6 mil, den andra mellan Hammenhög och Svenstorp, 1,4 mil, båda med två turer i veckan, därvid indragas poststationerna i Järrestad, Tommarp, Hannas, Bollerup och Ingelstad-Tostarp."

Förslaget remitterades till olika instanser och socknarna fick uttala sig om hur de önskade få posten efter indragning av poststationerna. Kommunalstämman i Bollerup den 11 mars 1878 ansåg "enhälligt att förmånligast och bäst vore för kommunen att få begagna sig av en gemensam lösväska för sin postutväxling, som fick fortskaffas vid var resa med postdiligensen å linjen Svenstorp-Simrishamn; och till ombud härför utsågs bokhållare E Carlsson i Bollerups Gård".

Ändringen genomfördes den 1 april 1879 och sagan syntes all för poststationen i Bollerup. Postmästare Henric Lil-

jensparre i Simrishamn underrättade postkontoret i Ystad om att tidningar avsedda för Bollerup skulle expedieras med posten till Svenstorp, där sockenväskan gjordes i ordning till Bollerup.

Naturligtvis saknade man sin poststation. Vid en extra kommunalstämma den 11 november 1903 utsågs en kommitté med direktör Viktor Jonson på Bollerups lantbruksinstitut, patron F Hederström i Walterslund och skolläraren N S Thorell för "att med Generalpoststyrelsen närmare uppgöra".

Vid kommunalstämman i Ullstorps folkskola den 19 december 1903 diskuterades ett förslag "att Ullstorps församling måtte förena sig med Bollerups om en gemensam ansökan till Kungl.Generalpoststyrelsen därom, att båda församlingarna måtte erhålla postgång varje söckendag från Tomelilla över Ullstorps och Toarps byar till Bollerups lantbruksinstitut". För samarbetet med Bollerups socken utsågs även i Ullstorp en kommitté. För Ullstorp inträffade den förbättringen att lantbrevbäring inrättades 1906 från Tomelilla.

Postinspektionen i Malmö fann vid remissbehandlingen av ärendet att "något större behov vare sig av poststation i Bollerup eller lantbrevbäring emellan samma plats och Svenstorp för närvarande ej torde förefinnas" och poststyrelsen ansåg att framställningen inte skulle föranleda till vidare åtgärd. Efter en förnyad framställning i december 1908 och avslutad utredning föreslog postinspektionen i Malmö att lantbrevbäring med häst och åkdon skulle inrättas med fyra turer i veckan på en 9,5 km lång linje Tomelilla - Ullstorps folkskola - Ullstorps prästgård - Toarp (skomakare Sandström) - Nordstedts smedja - Bollerups folkskola. Den dåvarande lantbrevbäringen Tomelilla-Ullstorp skulle samtidigt dras in. Däremot ansåg postinspektionen att "med inrättande av poststation i Bollerup synes till vidare kunna anstå".

Den nya organisationen trädde i kraft med 1909 års ingång och fjärdingsmannen Nils Johansson i Ullstorp fick frånträda sitt kontrakt om lantbrevbäring mellan Tomelilla och Ullstorp. Ett kontrakt tecknades med arrendatorn Jöns Larsson i Görarp att fullgöra den nya lantbrevbäringen för 360 kr om året.

Nästa gång tanken på en poststation i Bollerup fördes fram var det postdirektionen i Malmö som konkretiserade den genom en skrivelse till poststyrelsen den 12 december

1914. Nu blev det bifall för tillämpning från den 1 februari 1915 och till föreståndare antogs agronomen Gustaf Adolf Leuchovius på Bollerups gård med 180 kr i årsarvode. Han avgick med 1916 års utgång och fröken Olga Carolina Lindberg tog över. Hon följdes vid 1932 års början av Eva Elisabet Hanner, som blev kvar till poststationens indragning den 1 januari 1961. Hon fick då tjänst vid poststationen i Skåne Tranås.

Cimbris

Kantor P O Löfstedt fick förtroendet att vara föreståndare för den poststation som öppnades i Cimbris med 1874 års ingång. Hans årsarvode blev 60 kr. Omsättningen var ringa och frimärken såldes under 1874 för kr 40:30 och under 1875 för kr 47:50 (därav tjänstefrimärken för kr 18:36). Löfstedt uppgav att de som hade haft rätt att begagna sig av kronobrevbäringen var kyrkoherden, länsmannen och fjärdingsmannen. Tf postmästare Adèle Liljensparre anmälde i ett brev till poststyrelsen den 14 januari 1876 åtta poststationer "till indragning", däribland den i Cimbris.

Att jag genom postexpeditionen i Cimbrishamn blifvit meddelad undersättelse om att min befattning såsom poststationsföreståndare i Cimbris med utgången af Min Skommande Mars Numa Komman att upphöra, erkännes

Cimbris den 28 Februari 1877.

P. O. Löfstedt

Men det dröjde med indragning av den olönsamma poststationen tills lantbrevbäring kunde organiseras. I ett brev den 30 juli 1878 till landskansliet föreslog poststyrelsen att en tidigare planerad lantbrevbäringslinje skulle inrättas från Simrishamn till Nöbbelöv med utsträckning till Bolshögs Glemminge med två turer i veckan och utväxling av post i Cimbris med pastorn, i Nöbbelöv med det utsedda sockenombudet, skolläraren A Andersson i Gislöv och i Bolshögs socken med sockenombudet J Kjellsson. Poststationerna i Cimbris och Nöbbelöv skulle därvid dras in. Vid den ordinarie kommunalstämman med Cimbris församling den 27 mars 1878 hade uttalats att församlingen inte ansåg sig ha någon fördel av att utse ett sockenombud. Närheten till postkontoret i Simrishamn var för påtaglig.

Omorganisationen genomfördes den 1 april 1879 och sagan för poststationen med namnet Cimbris var all. I modern tid skulle Simris få ett postombud (1 maj 1946 - 31 december 1967) i vars datumstämpel fanns gravyren SIMRISHMAN POB 4. För postombudet ansvarade handelsföreståndarna Emma Sofia Hansson (1946-1958) och Börje Egon Nilsson (1958-1967).

Gladsax

Kronofjärdingsmannen Ola Rosengren blev föreståndare för poststationen i Gladsax, öppnad den 1 januari 1874. Hans årsarvode fastställdes till 50 kr. Det höjdes följande år till 70 kr. En ändring av postföringen i förhållande till starten genomfördes den 1 februari 1876 genom tillkomsten av karrpostlinjen Brösarp-Simrishamn.

		Brösarp—Cimbrishamn.					
		(Från den 1 februari 1876).					
O. L.	—	3,30	e. m.		M. F.	8,30	f. m.
O. L.	4,15	4,15	e. m.	0,5	Brösarps poststation	M. F.	7,45 f. m.
				0,6	Rafunda	(M. F.	— 7,0 f. m.
O. L.	5,0	5,15	e. m.	0,3	Kiviks poststation	S. Th.	10,15 — e. m.
O. L.	5,45	5,45	e. m.		Albo Mellby	S. Th.	9,45 9,45 e. m.
O. L.	6,30	6,45	e. m.	0,5	Rörums poststation	S. Th.	8,45 9,0 e. m.
O. L.	7,30	7,45	e. m.	0,6	Wemmerlöfs poststation	S. Th.	7,45 8,0 e. m.
O. L.	8,30	8,45	e. m.	0,5	Gladsax poststation	S. Th.	6,45 7,0 e. m.
O. L.	9,30	—	e. m.	0,6	Cimbrishamns postexped.	S. Th.	— 6,0 e. m.
				3,6			

Men det skulle bli väsentliga förändringar när lantbrevbäring inrättades i april 1879 och poststationen i Gladsax drogs in. Den 3,6 mil långa kärrpostlinjen mellan Brösarp och Simrishamn ersattes av två lantbrevbäringslinjer, Brösarp-Kivik och Kivik-Simrishamn, med vardera två turer i veckan. Samtidigt drogs poststationerna i Rörum, Wemmerlöv och Gladsax in. För att förmedla post åt de sockenbor som inte kom i kontakt med lantbrevbäraren utsåg kommunalstämman i Gladsax redan den 27 mars 1878 Anders Larsson som bodde intill kyrkan. Från kommunkassan fick han 12 kr om året för sitt bestyr.

Ett försök att få en poststation återinrättad i Gladsax gjordes genom en framställning till poststyrelsen efter beslut av kommunalstämman den 29 december 1908. Stämman hade då utsett Anna Algren att med 40 kr i årsersättning svara för enskild postföring till Gladsax. Framställningen avslogs av poststyrelsen den 27 augusti 1909.

Långt senare blev man framgångsrik genom att en poststation inrättades den 1 maj 1947 med Emanuel Manfred Mårtensson som föreståndare. Han hade nära 20 års erfarenhet som lantbrevbärare och flyttade den 1 juni 1950 till Brantevik som föreståndare för poststationen där. Då övertog Ella Gurli Olsson poststationen. När hon förflyttades till Hörviken den 1 oktober 1956, blev Tyra Brandtman vikarie i avvaktan på omorganisation. Denna dröjde länge men poststationen kunde dras in den 1 juni 1966, sedan lantbrevbäringen blivit utsträckt och fått ökade befogenheter.

Hannas

Skolläraren A Andersson fick med 80 kr i årsarvode bli föreståndare för poststationen i Hannas, när den öppnades med 1874 års ingång. Hans frimärksförsäljning uppgick under år 1874 till kr 38:10 och under 1875 till kr 53:82. Det fanns en tjänstebrevsberättigad inom poststationens område, fjärdingsmannen, om vilken Andersson skrev den 4 januari 1876 att "han har ej ännu begagnat sig av tjänstemärken, utan när han skickat brev, så hava de betalats med vanliga frimärken. Han bor så nära Diligens-

linjen, så att postiljonen med sin klatsch kan slå på hans port".

När lantbrevbäring började planeras fördes omorganisation på tal vid kommunalstämman med Hannas församling den 18 mars 1878. Framställning gjordes om att få behålla poststationen och man hade framgång genom att detta önskemål tillgodosågs mot att skollärare Andersson åtog sig att fortsätta som poststationsföreståndare utan ersättning från postverket enligt poststyrelsens beslut den 10 mars 1879. Godsägaren Chr. Hofmeister fick ett kontrakt om lantbrevbäring på linjen Hannas-Ingelstad för 130 kr per år. Vem som fullgjorde lantbrevbäringen för hans räkning framgår inte av tillgängliga dokument.

Poststationsföreståndare Andersson avled den 17 februari 1881, varefter hans änka Johanna uppehöll befattningen och efter en månad upprättades ett formellt kontrakt med henne om poststationens skötsel. Utan att ha direkt samband med järnvägen Simrishamn-Tomelilla blev det dock en sådan omorganisation när tågen började gå med 1883 års ingång att poststationen drogs in. Den ersattes av en lantbrevbäring från Hammenhög.

Hammenhög—Hannas. (Från den 2 januari 1883.)							
T. F.	—	3,50	0,3	Hammenhögs poststation (gästgivarregd.)	T. F.	6,0	—
T. F.	4,50	—		Hannas' kyrkoby	T. F.	—	5,0

I tidtabeller för landsvägsposter angavs orter, som inte hade någon poststation, med petit-stil.

Hofby

Tf härads-skrivaren John Fogelklou blev föreståndare för poststationen i Hofby när den öppnades den 1 januari 1874. Han fick 50 kr om året för besväret och begärde i ett brev till poststyrelsen den 14 november 1874 att få högre ersättning. Det lyckades och från 1875 års början fick han 100 kr. När han skulle flytta från orten, föreslog han i ett brev till poststyrelsen den 29 februari 1876 kantorn O Hansson till sin efterträdare. Bytet ägde rum på sommaren 1876. Hansson fann snart nog att 100 kr var i underkant för allt det arbete som var förenat med tjänsten och begärde i ett brev den 14 april 1877 att få 50 kr ytterligare.

Tidsningar och bref m.m., sedan jag fick postbefattning
allt med anledning häraf; begär jag Femtio 1/54
Månars löneförhöjning, om jag fortfarande skulle
sjöta nämnde befattning, i motsatt fall afsäger
jag mig postsysslan, och anhåller blifva entledigad
derifrån, efter Trenee månader från nedanstående
dato.

Med största Ödmjukhet

O. Hansson

Ännu ett sällsynt exempel på att en poststationsföreståndare använde datumstämpeln för datering av sitt brev.

Efter tillstyrkan av postmästare Liljensparre fick Hansson den äskade förbättringen. Hofby socken fick liksom de övriga i området i mars 1878 tillfälle att lämna uppgift om vem som skulle vara kommunombud och därmed förmedlingslänk för lantbrevbäringen, när sådan skulle inrättas. Vid kommunalstämman den 30 mars 1878 uttalades att ombud skulle "falla sig allt för dyrt, utan får var för sig ombesörja sin brevväxling, såsom under förra tider då inga poststationer funnes å landet".

Hansson blev uppsagd från sin befattning som föreståndare för poststationen och med april månads ingång 1879 började lantbrevbäring på linjen Hammenhög-Hofby enligt ett avtal med husmannen Måns Jönsson i Hammenhög. Han fick 2 kr för var tur fram och åter. Han hade varit postförare på samma linje.

Protokoll hållet vid allmän Kom-
munalstämma med Hofby församling den 30 Mars 1878.

S. H.

Som Poststationen för Hofby socken blifvit indragen anser församlingen ändamålsfullt att utse ombud för mottagande och utskickande af brev och paketförsändelser, som komme att falla sig allt för dyrt, utan får svar och för sig ombesörja sin brevväxling, såsom under förra tider då inga poststationer funnes å landet.

Replikt af Gesterad samma dag.

Mårten Svensson

Ola Thafveson Nils Persson

replikt i Hofby församling den 7 April 1878 af
Nils Hammar

Ingelstad

Med 50 kr i årsarvode antogs Anders Mårtensson till föreståndare för poststationen i Ingelstad när den öppnades med 1874 års ingång. Han ansökte den 11 november 1876 om förhöjning till 75 kr men fick avslag. En ny ansökan den 14 juli 1877 innehöll begäran om entledigande vid avslag men han pressades att återta ansökan. Landskansliet i Kristianstad uttalade i ett brev den 3 september 1877 att poststationen borde bibehållas. Följande månad diskuterades ändå dess indragning i samband med att planerna för lantbrevbäring drogs upp. Överläggningar ägde rum i Kristianstad den 25 oktober 1877 mellan generalpostdirektör Wilhelm Roos och landshövdingen. Därvid träffade prelimi-

nära överenskommelser bekräftades i ett brev från poststyrelsen den 5 februari 1878, vars 15:e punkt innehöll denna text:

"Gångposten Hannas-Ingelstad, 0,4 mil, indrages och inrättas i stället lantbrevbäring med två turer i veckan mellan Hammenhög och Ingelstad, varjämte indrages poststationen Ingelstad."

Den ordinarie kommunalstämman i Ingelstad den 26 mars 1878 utsåg Henrik Persson till kommunombud för att vara den förmedlande länken mellan lantbrevbäraren och de socknor som inte kunde få direkt kontakt med honom.

Poststationen i Ingelstad drogs planerligt in med mars månads utgång 1879. Samverkande krafter i Hannas och Ingelstad hade lyckats få beslut om att poststationen i Hannas skulle bibehållas, vilket fick till resultat att lantbrevbäringen till Ingelstad utgick från Hannas i stället för som planerat från Hammenhög. Nådatiden för Hannas tog slut med järnvägens tillkomst och från 1883 års ingång utgick lantbrevbäringen till både Hannas och Ingelstad från Hammenhög.

En anmälan av Erik Esbjörnsson i Ingelstad den 28 april 1876 mot poststationsföreståndare Anders Mårtensson för misskötsel av poststationen visade sig efter postmästare Liljensparres undersökning oberättigad. Saken drevs ändå vidare och det blev förhandlingar vid häradsrättens sammanträde i Hammenhög den 4 oktober 1876. Utdraget ur domboken omfattar nio sidor men torde inte ha något intresse för detta häfte.

*Att jag genom postexpedition i Embelvisken
beläpvet ryppjakt från min befattning i
Poststationsförvaltningen i Ingelstad med utgången
af minvarande årsred. Erhölls -*

Ingelstad den 17 mars 1879

Anders Mårtensson

Ingelstad Tostarp

Skolläraren Joh. Schultz blev utsedd till föreståndare för poststationen med namnet Ingelstad Tostarp, när den öppnades i Tosterups socken med 1874 års ingång. I poststyrelsens skrivelse till landskansliet den 30 oktober 1873 hade namnfrågan för stationen berörts med hemställan att landskansliet "ville benäget yttra sig om ej poststationen vid Tostarp kunde - då en poststation med detta namn är ifrågasatt inom Norra Åsbo härad - beredas en annan benämning, till förebyggande av eljest förekommande förväxling och brevs missändning; och får styrelsen förslagsvis antyda namnen Görarp, socknens förutvarande namn, eller måhända hellre Tosterup, varmed ett socknens herresäte lär finnas benämnt".

Landskansliets förslag blev annorlunda, som framgår av rubriken. Efter förhandlingar mellan generaldirektören för postverket och landshövdingen den 25 oktober beslöt poststyrelsen att poststationen Ingelstad Tostarp skulle dras in den 31 mars 1879. Ersättningen blev en lantbrevbärare som gick mellan Hammenhög och Svenstorp.

Ingelstorp

Förre skolläraren Henrik Nikolaus Lindberg utsågs till föreståndare för poststationen i Ingelstorp, öppnad med 1874 års ingång. Hans årsarvode blev 60 kr. Hans begäran den 1 oktober 1875 om höjning kunde enligt poststyrelsens beslut den 15 oktober inte bifallas "med avseende å den ringa uppbörd" (kr 27:18 under första halvåret 1875). När han kom igen med en ny begäran den 16 september 1876, tillade han att han sade upp avtalet med årets utgång om han inte fick förhöjning. Poststyrelsen förhörde sig då med landskansliet om poststationen kunde dras in. Efter kronofogdens avstyrkande av indragning beslöt poststyrelsen den 18 december 1876 att höja arvodet till 100 kr. Så värst mycket glädje hade Lindberg ändå inte av detta, för poststationen drogs in den 31 mars 1879 trots bygdens motstånd. Lantbrevbäraren mellan Löderup och Svenstorp fick

med två turer i veckan betjäna ingelstorpsborna så gott han kunde trots att församlingen vid ett sammanträde den 19 mars 1878 hade avslagit frågan om ett kommunombud.

Nöbbelev

Med 50 kr i årsarvode antogs kyrkvärden Per Ohlsson till föreståndare för den vid 1874 års ingång öppnade poststationen i Nöbbelev. Vid kommunalstämman i Gislövs skolhus den 20 september 1875 beslöt man ansöka om att få poststationen flyttad till "Gislövs skolhus, varest skolläraren därstädes A Andersson förklarar sig villig att dess föreståndare bliva".

Framställningen skrevs den 30 september av ordföranden i kommunalstämman Ola Henriksson, men poststyrelsen fick också ett brev, som var undertecknat av poststationsföreståndare Olsson och Håkan Persson i Nöbbelev. De framhöll att endast få personer varit närvarande vid kommunalstämman när beslutet om flyttningsframställning togs. Postmästare Henric Liljensparre ansåg i sitt remissyttrande att poststationen borde flyttas, men inte till Gislövs skolhus utan till fjärdingsman Fasts bostad. Han tillade "att hela Bollshögs socken, som ej har någon station, skulle då hava stort gagn därav, i stället för att de nu med enskilt bud hämta sin post i Simrishamn".

Det visade sig att postmästaren inte hade mycket till övers för sin underlydande i Nöbbelev. Han skrev om Per Olsson: "Den mannen är ej lämplig till stationsföreståndare; såsom förmögen och ägare av flera egendomar är han sällan på sin station, men vill gärna behålla platsen för inkomstens skull".

Någon flyttning av poststationen genomfördes inte, men Olsson blev liksom åtskilliga kolleger uppsagd från sin befattning lagom till att lantbrevbäring infördes i april 1879. En anvisning om vad som gällde som den bästa platsen för postutväxling kan man läsa ur kommunalstämmans protokoll den 16 mars 1878, då man beslöt att till kommunombud skulle utses skolläraren A. Andersson.

Qverrestad

Poststationen med namnet Qverrestad inrättades den 1 januari 1874 med kontor H Hasselgren som föreståndare med 50 kr i årsarvode. Enligt poststyrelsens beslut den 12 november 1874 antogs skolläraren Per Persson till Hasselgrens efterträdare, då med 100 kr i årsarvode. Även för denna poststation följdes mönstret och den drogs in med mars månads utgång 1879, då lantbrevbäringsnätet byggdes upp. Vid kommunalstämman i Qverrestads skolhus den 23 mars 1878 beslöt dels att acceptera lantbrevbäring och dels att utse ett kommunombud för kontakten med lantbrevbäraren. Nu tog man vara på den förste poststationsföreståndarens meriter:

"Till sådant ombud valdes enhälligt kantorn H Hasselgren i kyrkobyen Norra Qverrestad, vars bostad och ställe där han skall hålla postutväxlingen är belägen intill den allmänna väg, varå brevbäringen kommer att ledas till pastorsämbetet i församlingen, nämligen till prästgården i samma by".

Qverrestadsborna fick en poststation på nära håll knappt tre år senare genom att en förenad post- och järnvägsstation öppnades med namnet Lunnarp den 1 januari 1883. Den redovisas i häftet "Posten vid järnvägen Malmö-Simrishamn".

Stiby

Fjärdingsman P M Malmgren utsågs till föreståndare för poststationen i Stiby. Den öppnades när postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen i Kristianstads län med 1874 års ingång. Posten kom till Stiby två gånger i veckan genom en postföringslinje mellan Hammenhög och Vemmerlöv.

På grund av dålig lönsamhet föreslogs poststationen till indragning 1876. Malmgren hade då flyttat från Stiby, men i avvaktan på poststyrelsens beslut blev handlanden O Sandberg tillsatt som vikarie. Efter samråd med landskansliet tillsattes från den 1 juli 1876 nämndemannen Lars Andersson som poststationsföreståndare med oförändrat årsarvode, 80 kr. Mot detta vände sig en falang i bygden som hellre såg folkskollärare L J Ewander som föreståndare.

Denne hade redan tidigare ansökt om befattningen i samband med Malmgrens begäran om löneförhöjning. Försöket att få Ewander som föreståndare lämnades utan avseende.

När planerna för lantbrevbäring redovisades, accepterade Stiby församling i princip poststationens indragning. Till kommunombud för kontakten med lantbrevbäraren utsågs Lars Andersson enligt kommunlastämmans beslut den 16 mars 1878. Av kommunalkassan skulle 40 kr om året betalas till Lars Andersson i hans egenskap av kommunombud.

Sedan lantbrevbäring införts fick poststationen ändå vara kvar genom att kommunalkassan stod för ersättningen till Lars Andersson och postverket inte hade några direkta utgifter för den. Med tillkomsten av den förenade post- och järnvägsstationen Gärsnäs blev dock poststationen i Stiby indragen vid 1882 års utgång. Om Gärsnäs berättas i häftet "Posten vid järnvägen Malmö-Simrishamn".

Ullstorp

Skolläraren J Månsson fick 50 kr om året i arvode för att sköta poststationen i Ullstorp, som öppnades den 1 januari 1874. När han blivit "varm i käderna", skrev han den 25 april till poststyrelsen att han inte ville vara kvar längre än till kvartalets utgång, om han inte fick lönen höjd till 150 kr per år. Postmästare Berndt Nilsson i Ystad som svarade för utbetalning av avlöningen, ansåg att Månssons begäran var rimlig och poststyrelsen beviljade höjningen. Den 7 november 1875 anmälde Ingar Månsson att henes man avlidit i 51 års ålder och anhöll samtidigt att bli antagen till föreståndare med oförändrad lön. Detta gick poststyrelsen med på, men postmästare Nilsson i Ystad ansåg sig förbigången och föreslog i ett brev till poststyrelsen den 2 december att "poststationen i Ullstorp indrages och lönen till poststationsföreståndaren i Benestad något ökas".

Landskansliet i Kristianstad avstyrkte en sådan ändring, "enär inom Ullstorps socken boende ämbets- och tjänstemän samt befallningspersoner genom poststationens indragning skulle utan motsvarande ersättning åläggas skyldighet att avlämna och avhämta sin post på längre avstånd från deras hemvist".

Poststationen kom emellertid i farozonen när planerna för

lantbrevbäring utarbetades. Vid kommunalstämmans behandling av ärendet den 23 mars 1878 "åtog sig förre åboen Jöns Johnsson å nr 13 Ullstorp emot en avgift av 10 kr för året" att vara kommunombud som förmedlande länk mellan lantbrevbäraren och hans kunder. Pengarna skulle betalas av socknen; någon ersättning av postmedel förekom inte för denna syssla.

Ingar Månsson anmälde på julafton 1878 att hon "i anledning av en hastigt påkommande avflyttning från orten" ville bli befriad från sin uppgift som poststationsföreståndare den 1 eller senast den 15 januari 1879. Poststyrelsen anmodade postinspektionen i Malmö att tillse att "befattningen varder t v uppehållen intill dess stationen kommer att indragas". Det framgår inte av handlingarna vem som vikarierade och det formella beviset på att befattningen skulle upphöra med mars månads utgång 1879 under-tecknades av Ingar Månsson personligen. Poststationen drogs då in samtidigt med gångposten Tomelilla-Ullstorp. En lantbrevbäringslinje förbättrade postförhållandena genom en senare omorganisation, redovisad i avsnittet om Bollerup.

Wallby

Handlanden J Nilsson fick med 60 kr i årsarvode från 1874 års ingång inleda eran för poststationen i Wallby. Han skrev den 1 augusti 1874 till poststyrelsen att han ville avsäga sig tjänsten med kvartalets utgång, om han inte kunde få ersättningen höjd till 150 kr per år. Postmästare Henric Liljensparre i Simrishamn tillstyrkte, men poststyrelsen fann att omsättningen var ringa och kommunicerade med landskansliet i Kristianstad. Därifrån konstaterades, att klockaren Ehrenfried Pettersson, som ansökt om befattningen, var "boende i närheten av sockenkyrkan och både lämplig och duglig till befattningens bestridande".

Det hjälpte inte att handlanden Nilsson i ett brev den 19 september 1874 förklarade sig villig att fortsätta som föreståndare med förhöjning till blott 100 kr med erkännande om att hans "förra begäran var för mycket". Poststyrelsen beslöt nämligen den 2 oktober 1874 att klockaren skulle tillsättas som poststationsföreståndare. Han verka-

de som sådan under drygt fyra år, men den 31 mars 1879 drogs poststationen in. Ett helt år tidigare hade kommunalstämman i Vallby sockenstuga den 23 mars 1878 accepterat planerna på lantbrevbäring och utsett nämndemannen Jöns Nilsson till kommunombud för att i anslutning till lantbrevbärarens turer "expediera posten i kommunens sockenstuga, belägen vid allmänna landsvägen i Vallby by".

Walleberga

Handlanden Ale Carlsson, som fått förtroendet att vara föreståndare för den poststation som öppnades i Valleberga den 1 januari 1874, bad i ett brev till poststyrelsen den 12 november 1874 att bli entledigad. Han föreslog skolläraren Ola Jönsson till efterträdare, något som poststyrelsen accepterade.

Omsättningen var liksom vid de flesta poststationerna inom Simrishamns förvaltningsområde ringa. Ola Jönsson rapporterade i januari 1876 att frimärken hade sålts under 1874 för omkring 50 kronor och under 1875 för kr 77:96. Det täckte i och för sig det utgående årsarvodet för föreståndaren på 60 kr men skulle ändå inte ha varit nog för att poststyrelsen skulle låta poststationen vara kvar. Nu avvaktade man emellertid utvecklingen till dess att planerna på lantbrevbäring klarnade. Under mellantiden lyckades Ola Jönsson med hot om att eljest betrakta sig som uppsagd få arvodet höjt till 100 kr från den 1 juli 1877.

Jönsson valdes också vid kommunalstämman den 16 mars 1878 att bli kommunombud, när poststationen drogs in med mars månads utgång 1879. Lantbrevbäring inrättades mellan Svenstorp och Löderup med samtidig indragning inte blott av poststationen i Walleberga utan även den i Ingelstorp, medan den mellanliggande poststationen i Glemminge sparades.

Med namnet **Kåseberga** inrättades senare en poststation i Valleberga socken. Den fanns under tiden 1 mars 1887-7 oktober 1894 och flyttades därefter till järnvägsstationen i Hedvigsdal.

Övraby

Skollärare H Holmgren blev föreståndare för poststationen i Övraby, öppnad den 1 januari 1874. Han sålde under första verksamhetsåret vanliga frimärken för kr 27:18 och tjänstefrimärken för kr 5:30. Under följande år var motsvarande siffror kr 77:42 resp kr 9:60.

Naturligtvis kunde inte heller Övraby poststation undgå att dras in i samband med att lantbrevbäring infördes. Vid kommunalstämman den 23 mars 1878 utsågs Holmgren till kommunombud, varigenom en länk fanns mellan lantbrevbäraren och de sockenbor som inte kunde komma i kontakt med denne, efter att poststationen dragits in den 31 mars 1879. Fjärdingsmannen Lasse Andersson i St.Köpinge fick kontraktet om lantbrevbäring mellan Svenstorp och Övraby med en ersättning av 72 öre per tur.

Östra Herrestad

En av de få kvinnliga poststationsföreståndare som tillsattes inom Simrishamns närområde när kronobrevbäringen övertogs av postverket i Kristianstads län med 1874 års ingång var mamsell Sophie Back. Hon fick ansvaret för poststationen i Östra Herrestad med 80 kr i årsarvode. Hon lyckades få detta höjt till 150 kr efter en framställning den 4 april 1874, sedan postmästare Henric Liljensparre intygat "att mycket besvär och flere göromål vidlåder denna station, än de fleste andra under min Expedition lydande".

Efter fröken Backs plötsliga död den 23 april 1876 utsågs hennes bror, kronolänsman Wilhelm Back till föreståndare för poststationen. Den hade hela tiden legat i hans tjänstekontor enligt postmästare Liljensparres uppgift.

Wilhelm Back blev uppsagd i anslutning till den stora omorganisation som kunde genomföras med april månads ingång 1879. Poststationen i Östra Herrestad drogs in och lantbrevbäraren på linjen Hammenhög - Stiby sörjde för postutväxlingen i förening med ett kommunombud. Efter tillkomsten av järnvägen Simrishamn - Tomelilla ändrades lantbrevbäringslinjen så att den gick mellan Hammenhög och Gärsnäs.